

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

UTVÄRDERING

Nationella bilden över Sevesolagen 2023

Sammanställning och bedömningar av
Sevesolagstiftningens tillämpning

Nationella bilden över Sevesolagen 2023

© Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
Enhet: Enheten för industriella risker

Text: Carl Bonde

Publ nr: MSB2365 – april 2024
ISBN: 978-91-7927-503-7

Innehåll

Inledning	4
MSB:s sammanfattande bedömningar.....	5
Sevesolagens tillämpning under 2023.....	7
Verksamheter som omfattas av Sevesolagstiftningen	7
Sevesotillsyn.....	8
Handlingsprogram och säkerhetsledningssystem.....	12
Säkerhetsrapport	13
Interna planer för räddningsinsats	15
Information till allmänheten	16
Omgivningsfaktorer (dominoeffekter)	18

Inledning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) är enligt 13–14 §§ *Förordning (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor* central tillsynsmyndighet enligt Sevesolagen. Det innebär att MSB har ett samordnande, uppföljande och utvärderande uppdrag för lagstiftningsområdet. Som en del i detta uppdrag upprättar MSB varje år en sammanställning med bedömningar över hur lagefterlevnaden av Sevesolagstiftningens tillämpningsområde har varit föregående år. Den årliga rapporten har getts ut sedan 2016 och benämns *Nationella bilden över Sevesolagen*.

Syftet med rapporten är att ge en lägesbild över tillämpningen av Sevesolagstiftningens tillämpningsområde. Bilden ska bidra till inriktning av länsstyrelsernas regionala planering av Sevesotillsynen samt till inriktning av MSB:s arbete inom Sevesoområdet. De årliga rapporterna bygger på uppgifter i Sefari, MSB:s uppföljningsbesök av länsstyrelsernas arbete med Sevesolagstiftningen och ibland även av ytterligare kvalitativa uppgifter om tillsynen som inhämtats från länsstyrelserna. Utifrån statistik och övrig information presenterar MSB bedömningar och slutsatser över Sevesolagstiftningens olika områden. Tåktverksamhet är undantagna i Sevesodirektivet men omfattas av den svenska Sevesolagstiftningen om verksamheterna hanterar mer än 10 ton explosivämnen (momentan mängd). Täkterna omfattas inte av *Förordning (2016:986) om avgifter för tillsyn av åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor*. MSB lämnar inga uppgifter/upplysningar om tåktverksamheter till EU-kommissionen. I den nationella bilden tas därför inte statistik för tåktverksamhet upp i någon större omfattning.

MSB:s sammanfattande bedömningar

Vid utgången av 2023 omfattades totalt 788 verksamheter av Sevesolagstiftningen. Av dem var 398 industriella verksamheter fördelade på 204 verksamheter på den högre kravnivån och 194 verksamheter på den lägre kravnivån. Därutöver omfattades 390 täktverksamheter av den lägre kravnivån. Antalet verksamheter på de olika kravnivåerna har varit i stort detsamma de senaste åren.

Till följd av lagstiftningen följer skyldigheter för verksamhetsutövare, kommuner, länsstyrelserna och MSB. Nedan följer den sammanfattande bedömningen som MSB gör inom olika områden av lagstiftningen för år 2023.

Tillsyn

Tillsynsplan och tillsynsprogram

Alla länsstyrelser har tillsynsplaner som uppfyller lagstiftningens krav. MSB har tidigare år betonat att tillsynsplanernas avsnitt om *övergripande bedömning av relevanta säkerhetsaspekter* generellt behöver bli tydligare och innehållsmässigt mer informativt. MSB konstaterar att så har skett.

Länsstyrelserna har för de flesta verksamheter upprättat ett tillsynsprogram. Tillsynsprogrammen ska innehålla en *systematisk bedömning av faran för allvarliga kemikalieolyckor* som ska motivera hur ofta tillsynsbesök ska göras hos verksamheten. MSB anser generellt att den *systematiska bedömningen av faran för allvarliga kemikalieolyckor* behöver utvecklas för att tydligare kunna utgöra en motivering till tillsynsintervallet. Länsstyrelserna har därför, samverkan med MSB, påbörjat en metodutveckling inom området. Arbetet bedöms vara klart under 2024.

Tillsynsbesök och tillsynsintervall

MSB bedömer att fler verksamheter på den högre kravnivån behöver få tillsynsbesök varje år. MSB anser att Länsstyrelserna endast undantagsvis bör utföra tillsynsbesök med längre tillsynsintervall än vad lagstiftningen föreskriver¹. Länsstyrelser som har förlängt tillsynsintervallet för verksamheter på den högre/lägre kravnivån bör därför se över dem. Länsstyrelserna behöver särskilt se över tillsynsintervallen för verksamheter på den högre kravnivån där tillsynsfrekvensen är utglesad till vart tredje eller vart fjärde år samt tillsynsfrekvensen för de verksamheter på den lägre kravnivån där intervallet är satt till vart femte år.

MSB har i tidigare nationella bilder² lyft att länsstyrelsen behöver utföra tillsynsbesök i enlighet med beslutade tillsynsintervall. MSB anser fortfarande att länsstyrelserna i högre utsträckning behöver följa det intervall som är beslutat.

¹ tillsynsbesök minst varje år för verksamheter på högre kravnivån och minst vart tredje år för verksamheter på lägre kravnivån

² Nationella bilden 2021 och 2022

Handlingsprogram

MSB anser att lagefterlevnaden avseende handlingsprogram är bra. De flesta verksamheter har uppdaterade handlingsprogram och länsstyrelserna har i stor utsträckning följt upp området.

Säkerhetsrapport

Verksamhetsutövarna på den högre kravnivån uppfyller lagstiftningens krav väl vad gäller att upprätta en säkerhetsrapport. För ett fåtal verksamheter har inte säkerhetsrapporten uppdaterats inom föreskriven 5: års-period. Det är viktigt att länsstyrelserna följer upp att säkerhetsrapporterna uppdateras. Vidare behöver länsstyrelserna i högre grad bli bättre på att granska säkerhetsrapporter inom rimlig tid. Ambition bör vara att granska säkerhetsrapporter inom 6 månader.

Intern plan för räddningsinsats

MSB anser att det brister i lagefterlevnaden inom området *intern plan för räddningsinsats*. Planerna behöver i högre utsträckning vara uppdaterade i enlighet föreskrivet 3: årsintervall samt övas inom en 3: årsperiod. Länsstyrelserna behöver bli bättre på att granska de interna planerna inom rimlig tid. Ambition bör vara att granska dem inom 6 månader.

MSB vill betona vikten av att länsstyrelserna följer upp att planerna övas. 40 procent av verksamheterna på högre kravnivån som har aktuella planer men som ännu inte övat dem. Detta behöver länsstyrelserna följa upp att det blir gjort.

Information till allmänheten

MSB anser att länsstyrelserna i högre grad behöver följa upp att

- kommunerna har lämnat utökad information för verksamheterna på den högre kravnivån,
- informationen samtidigt lämnas till den som bedriver hälso- och sjukvård, skolverksamhet eller annan aktivitet som besöks av allmänheten om områdena där aktiviteterna bedrivs kan påverkas av en allvarlig kemikalieolycka.

Båda dessa områden har stora brister i lagefterlevnad. Detta riskerar att äventyra möjligheten att begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor för människors hälsa och miljön.

Däremot är det bra lagefterlevnad med avseende på att allmänheten kan nå informationen via kommunernas hemsidor.

Dominoeffekter

För de verksamheter som har identifierat faktorer vid den egna verksamheten som kan påverka säkerheten hos närliggande verksamhet (s.k. dominoeffekter) så har informationsutbyte om dessa faktorer med de berörda verksamheterna också skett. Verksamheterna uppfyller lagstiftningen väl inom detta område.

Länsstyrelserna behöver i högre grad följa upp om verksamheterna har identifierat dominoeffekter. Länsstyrelserna ska därefter uppdatera informationen i Sefari-databasen.

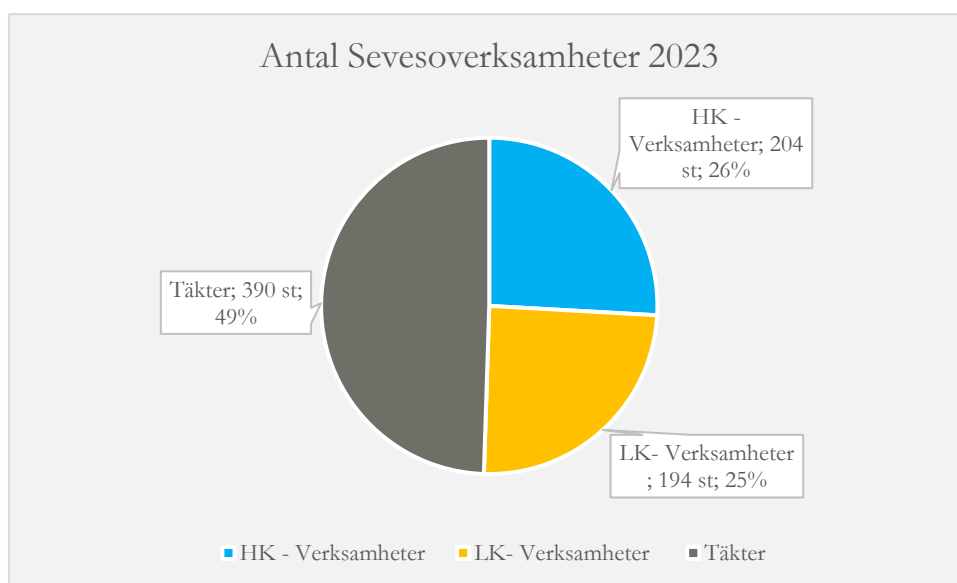
Sevesolagens tillämpning under 2023

Som central tillsynsmyndighet gör MSB årligen bedömningar över Sevesolagstiftningens tillämpningsområde. Bedömningarna inom lagstiftningens olika områden presenteras i denna rapport och bygger på uppgifter i Sefari, kompletterande frågor som ställts till länsstyrelserna samt information som inhämtats från MSB:s uppföljande och tillsynsvägledande möten med länsstyrelserna avseende deras arbete med Sevesolagstiftningen.

Verksamheter som omfattas av Sevesolagstiftningen

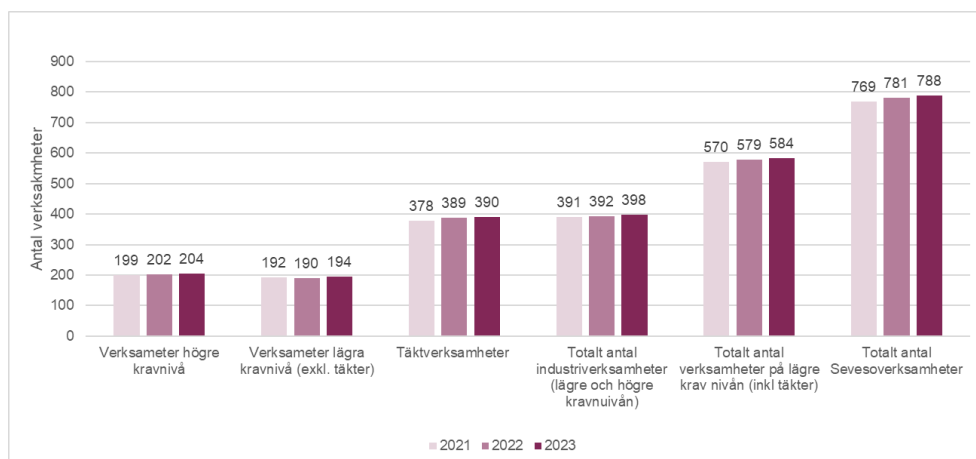
En verksamhet som hanterar *farliga ämnen* över de gränsmängder som anges i bilaga 1 till *Sevesoförordningen* omfattas av Sevesolagstiftningen. Gränsmängderna delar in verksamheterna i två kravnivåer, den högre kravnivån eller den lägre kravnivån beroende på mängden hanterade *farliga ämnen*.

Figur 1. Fördelning av Sevesoverksamheter 2023

Figur 1. Fördelning av Sevesoverksamheter 2023 visar att det vid utgången av 2023 totalt fanns 788 Sevesoverksamheter. 51 procent av dem, 398, var industriella verksamheter som fördelas som 204 verksamheter på den högre kravnivån och 194 verksamheter på den lägre kravnivån. Resterande 49 procent av Sevesoverksamheterna (390 st.) var täktverksamheter på den lägre kravnivån.

Figur 2. Antal Sevesoverksamheter, 2021 - 2023

Figur 2. Antal Sevesoverksamheter, 2021 – 2023 visar att antalet verksamheter inom de olika Seveso-kategorierna har legat på ungefär samma nivå mellan 2021–2023. Det totala antalet industriella verksamheter har 2021–2023 varit ca 400 verksamheter och haft samma fördelning om ca. 200 verksamheter på den högre kravnivån och ca. 200 verksamheter på den lägre kravnivån. Denna fördelning har det i även historiskt varit sedan Seveso-direktivets införande i svensk lagstiftning.

Sevesotillsyn

Tillsynsmyndigheter över Sevesolagstiftningen är MSB och länsstyrelserna, vilka ska ha tillsyn över att Sevesolagen och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen följs³.

MSB är central tillsynsmyndighet och har ett samordnande, uppföljande och utvärderande ansvar över lagstiftningen. Länsstyrelserna är operativa tillsynsmyndigheter och ska utöva tillsyn över att Sevesolagen och dess följdföreskrifter följs⁴. Inom uppdraget utför MSB uppföljande och tillsynsvägladande möten med respektive Länsstyrelse för att följa upp myndigheternas Sevesoarbete samt ge tillsynsvägledning inom lagstiftningsområdet. MSB utför detta enligt tillsynsplan där samtliga länsstyrelser får uppföljning inom ett 3-årsintervall. Under 2023 har uppföljande och tillsynsvägladande möten av sju länsstyrelser genomförts⁵.

³ 15 § Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvariga kemikalieolyckor (Sevesolagen)

⁴ 13 § Förordning (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvariga kemikalieolyckor (Sevesoförordningen)

⁵ Blekinge, Gotland, Kalmar, Norrbotten, Värmland, Örebro och Östergötland

Tillsynen ska vara systematisk

Sevesolagstiftningen föreskriver att Länsstyrelsens Sevesotillsyn ska vara utformad för att medge en planerad och systematisk granskning av de tekniska system samt organisations- och driftsystem som tillämpas vid verksamheterna⁶. Därför finns krav att tillsynsmyndigheten ska upprätta tillsynsplan och tillsynsprogram. Tillsynsplanen ska årligen upprättas och omfatta samtliga verksamheter som omfattas av Sevesolagstiftningen. Ett tillsynsprogram ska upprättas för varje Sevesoverksamhet och bygga på en systematisk bedömning av faran för allvarliga kemikalieolyckor.

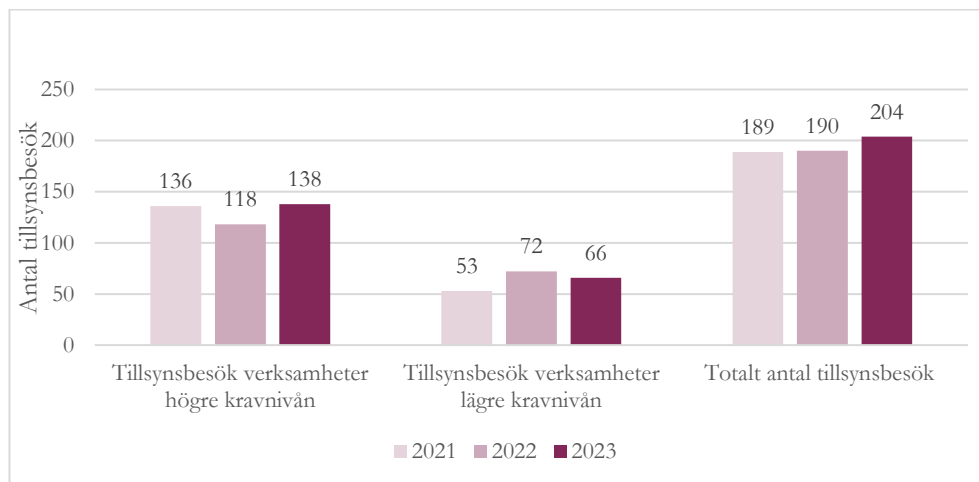
Samtliga länsstyrelser har upprättat tillsynsplaner för år 2023 och planerna uppfyller lagstiftningens krav på innehåll. Länsstyrelserna har utarbetat tillsynsprogram för i stort sett alla industriella verksamheter. Det saknas endast tillsynsprogram för 9 verksamheter. MSB har meddelat länsstyrelserna att tillsynsprogrammen för tåktverksamheter inte behöver upprättas på den nivå som krävs för industriella verksamheter. Att det saknas tillsynsprogram för merparten av tåktverksamheterna ses därför inte som en brist.

Tillsynen under 2023

Tillsynsbesök

Figur 3. Antal tillsynsbesök 2021 - 2023 visar antalet Sevesotillsynsbesök för högre och lägre kravnivå, samt det totala antalet tillsynsbesök för åren 2021–2023.

Figur 3. Antal tillsynsbesök 2021 - 2023

Totalt utförde länsstyrelserna 204 tillsynsbesök hos de industriella Sevesoverksamheterna.

- Det motsvarar besök hos 51 procent av Sevesoverksamheterna.

⁶ 11 § MSBFS 2015:8

- 138 av tillsynsbesöken gjordes hos verksamheter på den högre kravnivån och 66 besök hos verksamheter på den lägre kravnivån.
- 68 procent av verksamheterna på den högre kravnivån besöktes under 2023. Det är en ökning med 10 procent jämfört med 2022. Andelen besökta verksamheter på högre kravnivån är åter på samma nivå som den var 2021.

Tillsynsintervall

För verksamheterna på den högre kravnivån ska tillsynsbesök utföras minst en gång om året om inte länsstyrelsen har bestämt ett annat tillsynsintervall. Intervallet ska i så fall grundas på en systematisk bedömning av faran för en allvarlig kemikalieolycka för verksamheten⁷.

Tabell 1. Tillsynsintervall för år 2021 - 2023

Länsstyrelsens beslutade tillsynsintervall för verksamheten	Antal verksamheter på högre kravnivån med respektive tillsynsintervall			Antal verksamheter på lägre kravnivån med respektive tillsynsintervall		
	2021	2022	2023	2021	2021	2023
Varje år	133	145	144	7	11	9
Vart annat år	49	42	44	33	30	33
Vart tredje år	16	14	15	138	136	137
Vart fjärde år	1	1	1	7	8	7
Övrigt (vart 5:e år)	0	0	0	7	7	8
Totalt	199	202	204	192	192	194

Tabell 1 – tillsynsintervall 2021–2023 visar hur många verksamheter på högre respektive lägre kravnivån där länsstyrelserna har beslutat om ska ha tillsyn inom respektive tillsynsintervall. Av tabellen framgår att det 2023 var fler verksamheter (144 st.) på den högre kravnivån där länsstyrelserna har beslutat att tillsynsintervallet ska vara varje år jämfört med 2021 (133 st.).

2023 var det 144 verksamheter på den högre kravnivån där länsstyrelsen ansett att tillsynsbesök ska utföras varje år. Detta motsvarar 71 procent av verksamheterna på den högre kravnivån, vilket är samma andel som under 2022 men en något högre andel än vad det var 2021 (133 verksamheter, 67 %).

⁷ 16 § Förordning (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvariga kemikalieolyckor (Sevesoförordningen)

Tabell 2. Antal tillsynsbesök som inte utförts i enligt med tillsynsintervall, 2021 - 2023

Länsstyrelsens beslutade tillsynsintervall för verksamheten	Verksamheter som inte besökts enligt beslutat tillsynsintervall - Högre kravnivån (204 verksamheter)			Verksamheter som inte besökts enligt beslutat tillsynsintervall - Lägre kravnivån (194 verksamheter)		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Varje år	32	47	30	5	3	2
Vart annat år	12	6	12	6	9	7
Vart tredje år	2	1	1	20	25	14
Vart fjärde år	0	0	0	1	1	1
Övrigt	-	-	-	-	1	0
Totalt	46	54	43	32	39	24

Av tabell 2 – Antal tillsynsbesök som inte utförts i enligt med tillsynsintervall, 2021–2023 framgår hur många av verksamheterna som länsstyrelserna *inte* har besökt i enlighet med det tillsynsintervall som länsstyrelsen har fastställt. För verksamheterna på den högre kravnivån är det 21 procent av verksamheterna (43 st.) som länsstyrelserna inte utfört besök i enlighet med det intervall som länsstyrelsen beslutat. För den lägre kravnivån är motsvarande siffra ca 12 procent (24 st.).

Bedömning av tillsynsplan, tillsynsprogram och tillsynen 2023

Tillsynsplan och tillsynsprogram

Alla länsstyrelser har en tillsynsplan som uppfyller lagstiftningens krav. MSB har tidigare år betonat att tillsynsplanernas avsnitt om *övergripande bedömning av relevanta säkerhetsaspekter* generellt behöver bli tydligare och innehållsmässigt mer informativt. Avsnittet ska beskriva vilka risker som förekommer p.g.a. de Sevesoverksamheter som finns i länet och MSB har vid uppföljningsmöten med resp. länsstyrelse framfört förbättringsåtgärder avseende respektive länsstyrelses tillsynsplan. MSB upplever att länsstyrelserna har blivit bättre att beskriva avsnittet i sina tillsynsplaner jämfört med tidigare år. MSB har även nyligen gett ut ett metodstöd⁸ som ger vägledning kring innehållet i tillsynsplanen.

Länsstyrelserna har för de flesta verksamheter upprättat ett tillsynsprogram. MSB har i tidigare nationella bilder uttryckt att den *systematiska bedömningen av faran för allvarliga kemikalieolyckor* i tillsynsprogrammen behöver utvecklas. Länsstyrelserna håller på med metodutveckling inom området och detta bedöms vara klart under året. Systematiska bedömningen ska grunda sig på

⁸ Planering av Sevesotillsyn – Metodstöd inför länsstyrelsens planering av Sevesotillsyn, Publ.nr: MSB2220 – Reviderad juli 2023

respektive verksamhets art och omfattning samt hur verksamheten tidigare efterlevt lagstiftningen.

Tillsynsbesök och tillsynsintervall

MSB har i nationella bilden för 2021 och 2022 bedömt att fler verksamheter på den högre kravnivån behöver få tillsynsbesök varje år. Länsstyrelserna bör endast undantagsvis utföra tillsynsbesök med längre tillsynsintervall än vad lagstiftningen föreskriver, d.v.s. tillsynsbesök minst varje år för verksamheter på högre kravnivån och minst vart tredje år för verksamheter på lägre kravnivån. Länsstyrelser som har förlängt tillsynsintervallet för många verksamheter på den högre/lägre kravnivån bör därför se över intervallen och vid behov förkorta dem. Länsstyrelserna behöver särskilt se över tillsynsintervallen för verksamheter på den högre kravnivån där tillsynsfrekvensen är utglesad till vart tredje eller vart fjärde år (totalt 16 verksamheter) samt tillsynsfrekvensen för de verksamheter på den lägre kravnivån där intervallet är satt till vart femte år.

MSB anser att länsstyrelserna i högre utsträckning behöver utföra tillsynsbesök i enlighet med beslutade tillsynsintervall. I de nationella bilderna för år 2021 och 2022 har det angivits att länsstyrelsen i högre grad behöver följa det intervall som är beslutat. MSB konstaterar dock att en förbättring på området har skett. 2022 var det 24 procent av Sevesoverksamheterna som länsstyrelsen inte besökte i enlighet med beslutat tillsynsintervall. Medan det 2023 var 17 procent. MSB anser länsstyrelserna behöver fortsätta denna positiva utveckling och i högre utsträckning besöka verksamheterna i enlighet med de intervall som har beslutats.

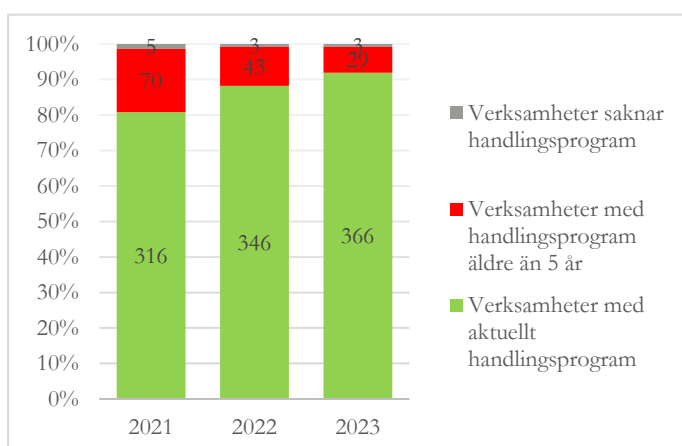
Handlingsprogram och säkerhetsledningssystem

Alla Sevesoverksamheter ska upprätta handlingsprogram för hur allvarliga kemikalieolyckor ska förebyggas⁹. Verksamhetsutövaren ska genomföra handlingsprogrammet genom ett säkerhetsledningssystem. Handlingsprogrammet ska ges in till länsstyrelsen, vilket säkerhetsledningssystemet inte behöver göra. För verksamheterna på den högre kravnivån ska det i säkerhetsrapporten ingå en sammanfattning och information om säkerhetsledningssystemets samtliga punkter¹⁰. Därutöver ska säkerhetsrapporten innehålla handlingsprogrammet, enligt 9 § Sevesoförordningen. Handlingsprogrammet ska ses över regelbundet, minst vart femte år och uppdateras vid behov. *Figur 4. Handlingsprogram och aktualitet* visar hur statistik för området sett ut de senaste tre åren. Ett handlingsprogram är aktuellt om det är upprättad inom föreskrivet minimumintervall dvs. programmet är inte äldre än 5 år.

⁹ 8 § Sevesolagen

¹⁰ Bilaga 3, 1 pkt, Förordning (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

Figur 4. Handlingsprogram, aktualitet 2021–2023

Jämfört med 2021 och 2022 har det under 2023 skett en ökning av andelen Sevesoverksamheter som har aktuella handlingsprogram. Vid utgången av 2023 var det ca. 92 procent av Sevesoverksamheterna som hade aktuella handlingsprogram. Två verksamheter saknar handlingsprogram och 29 verksamheter hade handlingsprogram som är äldre än fem år och behöver uppdateras.

Bedömning för området handlingsprogram

MSB anser att lagefterlevnaden avseende att upprätta och att hålla handlingsprogrammen aktuella är bra. De flesta Sevesoverksamheter (92 procent) har uppdaterade handlingsprogram.

I den nationella bilden 2021 bedömdes att länsstyrelserna behövde bli bättre på att följa upp att verksamheternas handlingsprogram har uppdaterats inom 5 år. extra viktigt var att följa upp detta hos verksamheter på den lägre kravnivån där det var 21 procent av verksamheterna som hade inaktuella handlingsprogram. MSB konstaterade en förbättring på området redan 2022 och området är bra även för 2023. Det råder ingen större differens av lagefterlevnaden mellan högre och lägre kravnivån. Statistik inom området är därför inte uppdelat på högre/lägre kravnivån.

Säkerhetsrapport

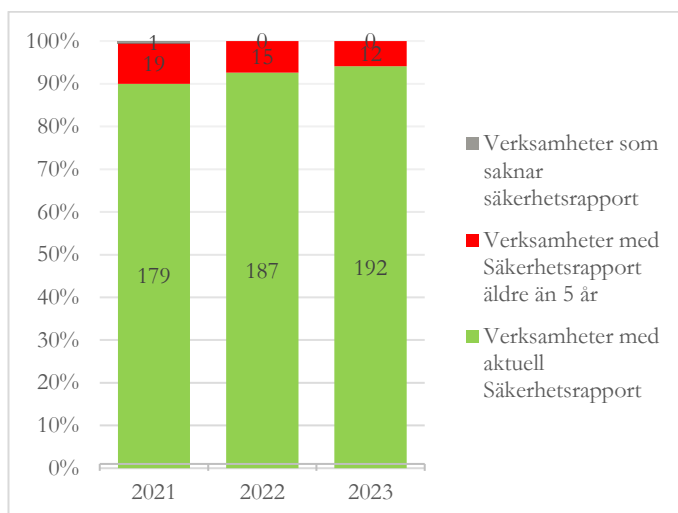
Verksamheter på den högre kravnivån ska upprätta en säkerhetsrapport som ska lämnas till länsstyrelsen¹¹. Säkerhetsrapporten ska ses över regelbundet, dock minst vart femte år, och vid behov uppdateras. Säkerhetsrapporten ska alltid uppdateras efter en allvarlig kemikalieolycka och innan en ändring genomförs som väsentligt kan påverka faran för allvarliga kemikalieolyckor. En uppdaterad säkerhetsrapport lämnas till länsstyrelsen så snart den har färdigställts¹².

¹¹ 10 § Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

¹² 9 § 3 st. Förordning (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

Tabell 5 – Säkerhetsrapport, aktualitet 2021–2023 visar hur statistik för området sett ut de senaste tre åren. En säkerhetsrapport är aktuell om den är upprättad inom föreskrivet minimumintervall för uppdatering, dvs. rapporten är inte äldre än 5 år.

Figur 5. Säkerhetsrapport, aktualitet 2021–2023

Av verksamheterna på den högre kravnivån är det 6 procent (12 st.) som har inaktuella säkerhetsrapporter.

Länsstyrelserna ska granska säkerhetsrapporterna när de kommer in till myndigheten. 16 procent (30 st.) av de aktuella säkerhetsrapporterna har ännu inte granskats. Av de säkerhetsrapporterna är det 9 procent (19 st.) som inkom till länsstyrelsen för över ett år sedan Motsvarande andel 2021 var 6 procent (11 st.).

Bedömning för området säkerhetsrapport

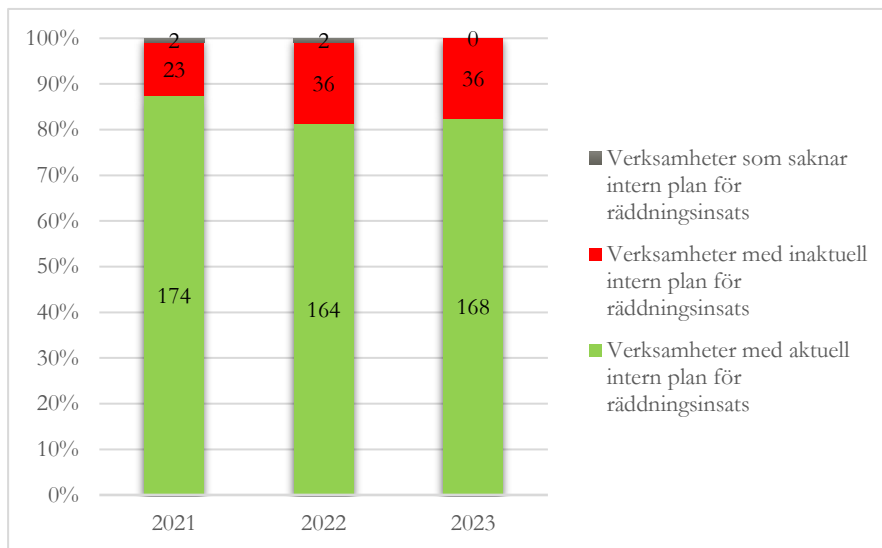
MSB anser att verksamhetsutövarna på den högre kravnivån uppfyller lagstiftningens krav vad gäller skyldigheten att upprätta en säkerhetsrapport. Jämfört med 2021 har det skett en liten förbättring vad gäller skyldigheten att se över och vid behov uppdatera säkerhetsrapporten minst vart 5:e år. Vid utgången av 2021 hade 10 procent av verksamheterna på den högre kravnivån en säkerhetsrapport som är äldre än 5 år, vid utgången av 2023 var motsvarande andel det 6 procent. MSB ser det som angeläget att länsstyrelsen följer upp att de verksamheter som fortsatt har inaktuella säkerhetsrapporter uppdaterar sina säkerhetsrapporter.

MSB anser länsstyrelserna behöver bli bättre på att granska säkerhetsrapporterna inom rimlig tid, vilket MSB bedömer vara inom 6 månader. 2023 var det totalt 30 säkerhetsrapporter som ännu inte är granskade. Av dessa är 10 procent (19 st.) inkomna för mer än ett år sedan.

Interna planer för räddningsinsats

Verksamheter på den högre kravnivån ska upprätta en *Intern plan för räddningsinsats* som ska lämnas till länsstyrelsen¹³. Planen ska uppdateras och övas minst vart tredje år eller när det till följd av ändrade förhållanden finns anledning till det. Planen ska alltid uppdateras innan en ändring genomförs i en verksamhet som väsentligt kan påverka faran för allvarliga kemikalieolyckor. En uppdaterad plan ska lämnas till länsstyrelsen så snart den har färdigställts¹⁴. I Figur 6. *Interna planer för räddningsinsats redovisas statistik för området för åren 2021 - 2023. En intern plan är aktuell om den är upprättad inom föreskrivet minimumintervall för uppdatering, dvs. rapporten är inte äldre än 3 år.*

Figur 6. Intern plan för räddningsinsatser, aktualitet 2021 - 2023

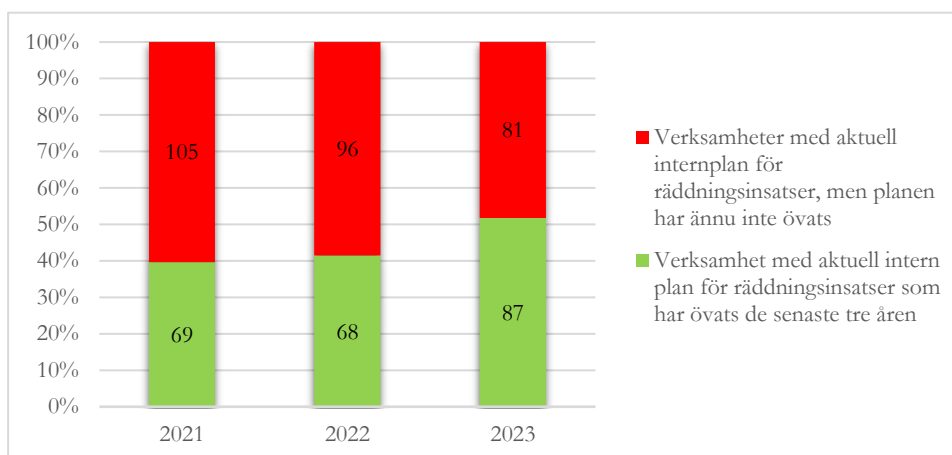
Figur 6. *Interna planer för räddningsinsats, aktualitet, 2021–2023* visar att alla verksamheter på den högre kravnivån vid utgången av 2023 upprättat en intern plan för räddningsinsats. 18 procent av verksamheterna (36 st.) har en plan som är äldre än tre år (inaktuell). Det har skett en försämring sedan 2021, då det är 6 procentenheter fler verksamheter som saknar aktuell intern plan för räddningsinsats jämfört med 2021. 12 procent av verksamheterna hade en inaktuell plan för räddningsinsatser 2022.

Av de aktuella planerna är det 21 procent (35 st.) som inte är granskade av länsstyrelsen. 8 procent (16 st.) av dessa planer kom in till länsstyrelsen för mer än ett år sedan.

¹³ 12§ Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

¹⁴ 10 § Förordning (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

Figur 7. Övning av Intern plan för räddningsinsatser, 2021 - 2023

Figur 7. Övning av internplan för räddningsinsats visar att 82 procent (168 st.) av verksamheterna på den högre kravnivån har en aktuell plan för räddningsinsats. Av dessa har 51 procent (87 st.) övats. 40 procent av verksamheterna på den högre kravnivån (81 st.) har en aktuell intern plan för räddningsinsats som behöver övas.

Bedömning - interna planer för räddningsinsats

MSB anser att det brister i lagefterlevnaden inom området *intern plan för räddningsinsats*. Det är 18 procent av verksamheterna som inte har en aktuell intern plan för räddningsinsats, vilket behöver påtalas och följas upp av länsstyrelserna. MSB vill även betona vikten av att dessa planer övas och att länsstyrelsen följer upp att Sevesoverksamheterna på den högre kravnivån övar de interna planerna för räddningsinsats. Vid 2022 var det 33 procent av verksamheterna på den högre kravnivån som övat sina aktuella planer för räddningsinsats, 2023 har denna andel ökat till 51 procent. En förbättring på området har alltså skett. Vidare behöver länsstyrelserna bli bättre på att granska de interna planerna inom rimlig tid, vilket MSB bedömer vara inom 6 månader. Det är 35 interna planer som inte är granskade och av dem är 16 inkomna för mer än ett år sedan. MSB anser att planerna borde varit granskade.

Information till allmänheten

För alla verksamheter som omfattas av Sevesolagstiftningen ska kommunen där verksamheten är lokaliserad se till att allmänheten får tillgång till aktuell information om de verksamheter som omfattas av Sevesolagen¹⁵. Allmänheten ska kunna nå informationen via kommunernas hemsidor. För de verksamheter som omfattas av den högre kravnivån ska information till allmänheten regelbundet, och utan begäran lämnas till allmänheten, dock minst vart femte år. Informationen ska

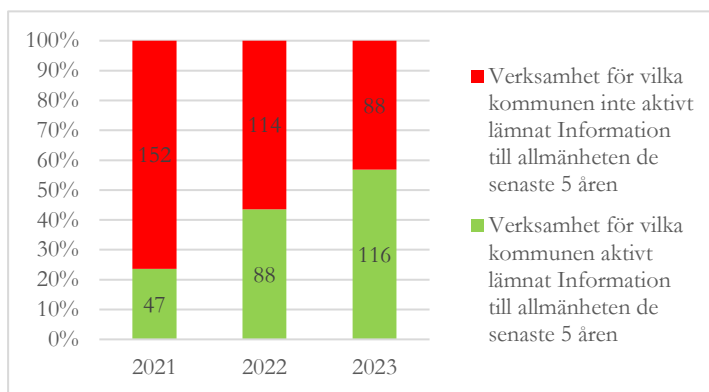
¹⁵ 14 § Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvariga kemikalieolyckor

samtidigt lämnas till den som bedriver hälso- och sjukvård, skolverksamhet eller annan aktivitet som besöks av allmänheten om områdena där aktiviteterna bedrivs, kan påverkas av en allvarlig kemikalieolycka¹⁶.

I stort sett alla kommuner har för både den högre och lägre kravnivån upprättat information till allmänheten och gjort den tillgänglig på kommunens hemsida. Det saknas endast informationer på hemsidan för 7 verksamheter på högre kravnivån och 12 verksamheter på lägre kravnivån.

Det råder däremot bristande lagefterlevnad avseende skyldigheten att aktivt lämna informationen till allmänheten. *Figur 8, Information har aktivt lämnats 2021–2023* hur statistiken för området varit mellan 2021–2023.

Figur 8. Informationen till allmänheten har aktivt lämnats 2021 - 2023

57 procent av verksamheterna på den högre kravnivån hade vid utgången av 2023 lämnat informationen till den berörda allmänheten inom senaste 5-årsperioden. Området har förbättrats sedan 2021 och 2022 då motsvarande siffra var 30- respektive 44 procent.

För verksamheterna på den högre kravnivån som har lämnat information till allmänheten de senaste 5 åren, har kommunen för 49 procent (99 st.) samtidigt lämnat information till den som bedriver hälso- och sjukvård, skolverksamhet eller annan aktivitet som besöks av allmänheten.

Bedömning - information till allmänheten

Lagefterlevnaden inom tillsynsområdet är bra, kommunerna har upprättat och gjort information till allmänheten tillgänglig på kommunens hemsida.

Däremot behöver lagefterlevnaden öka avseende att ge den berörda allmänheten utökad information för verksamheterna på den högre kravnivån. För 57 procent av verksamheterna på den högre kravnivån har kommunerna aktivt lämnat informationen till allmänheten under de senaste fem åren. Det har skett en betydlig förbättring sedan 2021 då motsvarande andel var 24 procent, men en förbättring av lagefterlevnaden behöver komma tillstånd. MSB påpekade en

¹⁶ 8 § Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

mindre bra lagefterlevnad för området även rapporterna *Nationella bilderna över Seveso lagen 2021 respektive 2022*. En viss förbättring har skett (13 procentenheter) under 2023 jämfört med 2022, men MSB anser att länsstyrelsen i högre grad behöver påtala för kommunerna att fullfölja sina skyldigheter med att aktivt lämna informationen till allmänheten. Länsstyrelserna behöver också i högre grad följa upp att kommunensamtidigt lämnar informationen till den som bedriver hälso- och sjukvård, skolverksamhet eller annan aktivitet som besöks av allmänheten.

Omgivningsfaktorer (dominoeffekter)

Med omgivningsfaktorer menas att verksamhetsutövaren i sitt säkerhetsarbete ska, utöver förhållandena vid den egna verksamheten, ska ta hänsyn till andra faktorer i omgivningen som kan påverka säkerheten. Närheten till annan verksamhet som omfattas av lagen ska särskilt beaktas¹⁷. Sådana faktorer kan vara andra Sevesoverksamheter och verksamheter som inte omfattas av Sevesolagen. Andra faktorer kan vara naturliga orsaker såsom höga vattennivåer, ras och skred, stormar, åskoväder mm. Ytterligare exempel kan vara projekt utanför verksamheten som t.ex. ett nytt järnvägsspår eller annan infrastruktur¹⁸. Denna typ av information fångar inte Sefari upp.

Närliggande Sevesoverksamheter ska utbyta information med varandra för att identifiera om de kan påverka faran för en allvarlig kemikalieolycka hos varandra. Om det finns en påverkan (dominoeffekt identifierad) ska verksamheterna ta fram en gemensam information om situationen och lämna till den kommun där verksamheterna finns¹⁹.

I *Tabellerna 3.a och 3.b – dominoeffekter för högre respektive lägre kravnivå* redovisas statistik avseende identifiering och utbyte av information om dominoeffekter²⁰.

Tabell 3a. Dominoeffekter, verksamheter högre kravnivån 2021–2023

<i>Verksamheter på högre kravnivån</i>	2021 Antal (andel)	2022 Antal (andel)	2023 Antal (andel)
<i>Dominoeffekter har identifierats av verksamheten</i>	95 (47%)	82 (40%)	61 (30%)
<i>Det saknas information i Sefari om dominoeffekter har identifierats</i>	37 (19%)	62 (30%)	83 (41%)
<i>Verksamheten har identifierat dominoeffekter och utbytt information med berörd verksamhet?</i>	90 (95%)	78 (95%)	58 (95%)

¹⁷ 13 § Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

¹⁸ PM - Samråd enligt Sevesolagstiftningen, MSB 2016-11-11, Diariern MSB 2016-6354

¹⁹ 13 § Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

²⁰ I enlighet med 13 § Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

Tabell 3b. Dominoeffekter, verksamheter lägre kravnivån 2021–2023

Verksamheter på lägre kravnivån	2021 Antal (andel)	2022 Antal (andel)	2020 Antal (andel)
<i>Dominoeffekter har identifierats av verksamheten</i>	28 (14%)	27 (13%)	19 (9%)
<i>Det saknas information i Sefari om dominoeffekter har identifierats</i>	51 (27%)	61 (32%)	74 (36%)
<i>Verksamheten har identifierat dominoeffekter och utbyt information med berörd verksamhet?</i>	25 (89%)	21 (78%)	15 (79%)

För år 2023 var det ca 30 % av verksamheterna på den högre kravnivån som har identifierat faktorer i omgivningen (andra Sevesoverksamheter) som kan påverka säkerheten i den egna anläggningen (dominoeffekter). Majoriteten av dessa (95 %) har utbytt information om omgivningsfaktorer med de Sevesoverksamheter som är berörda. Av de 9 procent av verksamheterna på den lägre kravnivån som har identifierat omgivningsfaktorer är det 79 procent som har utbytt information om omgivningsfaktorer med berörda verksamheter.

Hos ca 41 % (83 st.) av verksamheterna på den högre kravnivån och ca 36 % (74 st.) verksamheter på den lägre kravnivån har länsstyrelserna inte fyllt i Sefari om verksamhetsutövarna har identifierat dominoeffekter eller inte.

Bedömning – omgivningsfaktorer

Följsamheten till lagstiftningen är god med avseende på att informationsutbyte mellan verksamheter har gjorts i de fall det är aktuellt. Däremot behöver länsstyrelserna hos flera verksamheter på både den högre och lägre kravnivån undersöka om dominoeffekter har identifierats samt därefter följa upp om verksamheterna har utbytt information. Länsstyrelserna ska därefter uppdatera informationen i Sefari. Denna bedömning gjordes även i nationella bilden för 2021 och 2022 och är fortfarande aktuell.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap